Ianuarie 2021

GHIDUL VACCINĂRII ANTI-COVID PENTRU SOCIETATEA CIVILĂ

Ghid pregătit de

ASOCIAȚIA young initiative

În cadrul programului

Cmon
Centrul pentru Managementul Organizațiilor Nonprofit

Parteneri

Mulțumiri pentru susținere

World Vision România

Pro Vobis

ymca romania

FORUMUL TINERILOR DIN ROMÂNIA

Școlile Satelor Noastre

Cui se adresează ghidul?

Organizații Nonprofit

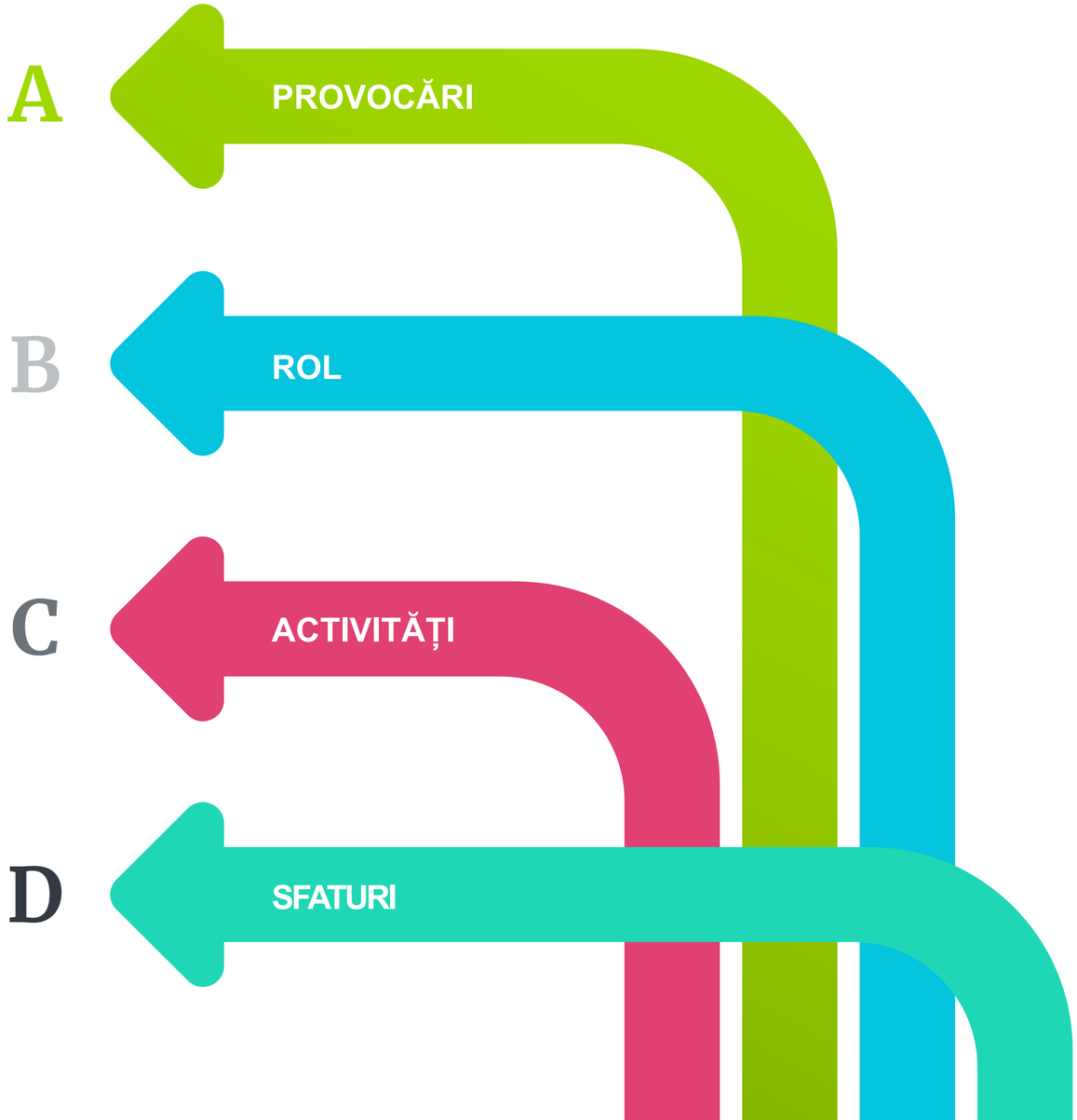
ONG-uri (în special cele **nespecializate în domeniul medical)** care doresc sau sunt interesate să afle mai multe despre cum pot sprijini campania de vaccinare anti-covid in comunitatea lor.

Mai poate fi util și pentru:

Biblioteci publice și private, instituții de cultură, direcții de tineret, IMM-uri

Despre ce vorbim în ghid?

- **A** Provocările campaniei de vaccinare
- **B** Rolul societății civile
- **C** Activitățile ce pot fi întreprinse
- **D** La ce să fim atenți

Informații Generale
Vaccin Anti-Covid (1)

Ce sunt vaccinurile?

În esență, vaccinul este un preparat biologic care oferă organismului imunitate parțială sau totală împotriva unui patogen sau a unui grup de patogeni. În acest scop pot fi folosite o serie de tehnologii diferite.

Cum sunt aprobate vaccinurile?

Orice vaccin trebuie să treacă prin cel puțin 3 studii clinice la care participă zeci de mii de pacienți voluntari. Se studiază în mod riguros orice reacție adversă și se compară cu grupul placebo. În cazul oricărei suspiciuni testarea poate fi oprită până la clarificarea problemei. Ulterior rezultatele sunt analizate de către instituțiile de reglementare ale fiecărui stat (sau UE, în cazul României) , care decid dacă se aprobă sau nu folosirea acestuia. Crearea vaccinului nu este în mod necesar un proces de lungă durată, însă testarea și aprobarea acestuia durează de regulă o perioadă îndelungată.

De ce sunt importante vaccinurile?

În istoria recentă vaccinurile au dus la salvarea a milioane de vieți prin eradicarea sau reducerea semnificativă a anumitor boli precum poliomielita, variola, rubeola și multe altele. În cazul covid-19, vaccinarea va permite redeschiderea integrală a economiilor lumii, va reduce presiunea asupra sistemului medical și cel mai important, va salva viața celor care ar fi avut risc ridicat de formă severă și deces.

Informații Generale
Vaccin Anti-Covid (2)

Ce tehnologii de vaccin există?

Vaccinurile pot fi create în principal pe bază de virus atenuat sau inactiv, virus modificat genetic, mRNA (tehnologie relativ nouă), toxoid.

Ce vaccinuri anti-covid sunt folosite în prezent în Europa?

Producător	Tehnologie	Status
Pfizer - BioNtech	mRNA	Aprobat în UE
Moderna	mRNA	Aprobat în UE
AstraZeneca - Oxford	Virus modificat genetic	Folosit în unele state (ex. Marea Britanie), neaprobat încă în UE (la data publicării)

La nivel mondial există în diferite stadii peste 20 de tipuri de vaccin anti-covid, dintre care unele sunt deja în ultimele faze ale studiilor clinice sau sunt deja aprobate. Deseori, există și o dimensiune geopolitică a vaccinării, astfel că state precum Rusia sau China au produs propriile vaccinuri și au început deja să le folosească intern.

Informații Generale
Vaccin Anti-Covid (3)

Cât durează imunitatea?

În general vaccinurile pot oferi imunitate pentru un sezon, pentru câțiva ani sau chiar pe viață. Pentru vaccinurile anti-covid acest lucru va putea fi observat doar în timp, prin studii ulterioare.

Cum am ajuns să avem așa repede vaccinuri anti-covid?

La începutul anului 2020 statele lumii s-au alertat rapid cu privire la pericolul pandemiei și au sprijinit sau chiar investit direct în cercetarea și testarea unor potențiale vaccinuri. La nivel mondial au fost realizate "investiții de risc" semnificative în mai multe potențiale vaccinuri, știindu-se faptul că doar unele vor fi eficiente, iar în cazul celorlalte banii vor fi pierduți, sporind astfel șansele identificării mai rapide a unor soluții.

În plus, virusul SARS-CoV-2 a putut fi analizat în detaliu din punct de vedere genetic la scurt timp după primele focare din Wuhan, ceea ce a permis cercetătorilor din întreaga lume să lucreze rapid la potențiale vaccinuri și medicamente.

Este vaccinul o garanție a imunității?

Conform studiilor clinice vaccinurile aprobate au de regulă un grad de eficacitate de 90-96%, ceea ce înseamnă că o foarte mică parte a celor care se vor vaccina nu vor obține imunitate la un nivel suficient. Totuși, prin imunizarea colectivă va scădea semnificativ riscul ca aceste persoane să se îmbolnăvească.

CARE SUNT PROVOCĂRILE CAMPANIEI DE VACCINARE ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN LUME?

Provocări principale

- Accesul la vaccin
- Distribuția vaccinului
- Campaniile de dezinformare
- Încrederea populației

Accesul la vaccin

Producția vaccinului

Capacitatea globală de producție a vaccinurilor este în prezent adaptată la nevoile de dinaintea pandemiei, astfel că deodată a apărut o imensă problemă logistică pentru companiile și țările care au deja capacitate de producție pentru vaccinuri. Brusc miliarde de doze trebuie produse într-un termen cât mai scurt pentru a salva atât vieți, cât și economiile lumii. Vaccinurile pot fi produse doar în anumite locații, iar tehnologia pentru acestea este nu doar avansată, dar necesită uneori și condiții tehnice foarte dure (de exemplu, temperaturi de -70 grade Celsius pentru stocare).

Se estimează că până cel puțin în 2022 vor fi probleme semnificative în a produce suficiente doze de vaccin.

Care este situația României?

Ca membră a Uniunii Europene, România a ajuns să fie printre primele țări din lume care au beneficiat de vaccin. Acest lucru a fost posibil datorită contractelor negociate de Comisia Europeană pentru toate Statele Membre încă din 2020.

Cumpărarea vaccinului

Țările lumii sunt astăzi într-o competiție acerbă pentru a avea acces la vaccin, atât din rațiuni sanitare, cât și economice. În unele cazuri provocările sunt de natură financiară, dar de cele mai multe ori pur și simplu multe țări nu au cum să cumpere pentru că alte state mai bogate au rezervat deja capacitatea de producție pentru o mare parte din 2021. Această situație ridică îngrijorări mai ales pentru țările în curs de dezvoltare sau subdezvoltate. Pentru a contracara această problemă, Organizația Mondială a Sănătății a lansat programul COVAX, prin care își propune să asigure distribuția echitabilă a vaccinului pentru 2 miliarde de persoane.

Distribuția vaccinului

Cum se distribuie vaccinul?

În majoritatea cazurilor guvernele naționale negociază fie direct cu producătorul, fie cu OMS, fie cu cei care au coordonat achiziția (ex. Comisia Europeană) pentru a asigura o distribuție eficientă. Ulterior, pe baza nevoilor, vaccinurile ajung în centrele de vaccinare din comunitate.

Transportul vaccinului

Vaccinurile bazate pe tehnologia mRNA au și condiții foarte specifice și dificile de transport și stocare, astfel că în unele cazuri este nevoie de temperaturi extrem de scăzute și de recipiente speciale de transport, stocare, distribuție. Mai mult, odată ajuns la destinație există proceduri foarte specifice legate de pregătirea vaccinului.

Toate aceste lucruri ridică provocări logistice majore pentru toți cei implicați în proces, de la plecarea din fabrică și până la momentul efectiv al vaccinării.

Organizarea vaccinării

Vaccinarea a milioane de oameni într-un timp cât mai scurt posibil ridică provocări deosebit de mari pentru orice țară, inclusiv în România. Pe durata campaniei vor fi provocări legate de programarea la vaccinare, administrarea rapelului (a doua doză), organizarea centrelor de vaccinare și multe altele.

Informarea din surse avizate

Ce se întâmplă?

Informarea cu privire la vaccinare este uneori deficitară și neadaptată grupurilor-țintă în mod corespunzător, lipsind uneori o abordare strategică. Acest lucru duce în unele cazuri la confuzie și propagarea mai ușoară a teoriilor conspirației.

Care sunt provocările?

Comunicarea unor inițiative care implică întreaga populație a unei țări (chiar a întregii lumi) este în mod inevitabil o sarcină dificilă pentru oricine. Este necesară o abordare personalizată, adaptată contextului național, dar și diferitelor grupuri-țintă și segmente de populație care pot avea acces diferențiat la informație, uneori chiar trunchiat. În plus, răspândirea teoriilor conspirației și a știrilor false în mediul online combinată cu încrederea redusă în mass-media și actorii guvernamentali indiferent de culoarea politică, duc la un grad ridicat de confuzie și perpetuarea unor informații false sau parțial adevărate în rândul unei mari categorii a populației.

Pentru a avea succes, campania de informare va trebui să aibă o abordare strategică largă, cu implicarea actorilor din toate ariile de activitate, cu precădere a celor din domeniul medical.

Campaniile de dezinformare

Ce se întâmplă?

La nivel mondial, inclusiv în România, mai ales pe rețelele de social media circulă informații false și teorii ale conspirației referitoare la vaccin. Acestea nu sunt neapărat noi, iar în unele cazuri sunt prezente în grupuri relativ închise, dar cu foarte mulți membri.

Cine este în spatele acestor campanii?

Este foarte greu de identificat cine este în spatele propagării inițiale a teoriilor conspiraționiste și a știrilor false, însă în multe cazuri sunt suspiciuni asupra unor state care doresc destabilizarea internă/politică a altor țări (o formă a războiului cibernetic), a unor lideri politici (ori grupări) formali sau informali care doresc acumularea de putere prin orice mijloace, iar în alte cazuri grupări extremiste. Deseori rețelele de socializare depun eforturi, fără mare succes, de a limita răspândirea acestor informații false. Odată lansate în spațiul digital de către actorii în cauză (care deseori cunosc faptul că lansează informații false și fac acest lucru intenționat), acestea se răspândesc extraordinar de rapid, iar oameni nevinovați ajung să propage la rândul lor către cei din comunitate, crezând că informațiile sunt adevărate.

De ce sunt așa răspândite?

Metodele specifice teoriilor conspirației și a știrilor false se bazează aproape întotdeauna pe **propagarea fricii** în rândul populației și **exploatarea lipsei de încredere** în autorități, mass-media și diverse instituții. Sunt folosite deseori aluzii legate de conspirații globale, grupări elitiste care doresc distrugerea lumii sau a celor cu mai puține oportunități, dar și deseori elemente de "nostalgie" și idolatrizare/glorificare a unor perioade trecute. Nu rareori sunt folosite simboluri sau justificări religioase care nu au în realitate o legătură cu credința în cauză, dar creează impresia unor amenințări iminente.

Încrederea populației

Informare confuză

Campaniile oficiale de vaccinare folosesc deseori un limbaj tehnic care la care populația generală nu percutează, ori pur și simplu nu prezintă suficientă încredere în rândul celor care nu acceptă informațiile oficiale. Mai mult, confruntați cu știrile și informațiile false, mulți nu știu ce să creadă și nu au acces la informații corecte.

Încrederea scăzută în vaccinuri noi

Înțelegerea întregului proces legat de producția și modul de acțiune al vaccinului necesită uneori cunoștințe ridicate, inclusiv de natură tehnică. Cum doar anumiți medici, cercetători și oameni de știință dețin cunoștințele necesare, este critică existența unui **lanț de încredere în comunitate**. Astfel, populația caută repere de la care să se informeze corect și care să răspundă oricăror întrebări și neînțelegeri. Acest lucru este cu atât mai important acum, când vorbim de vaccinuri apărute nu doar foarte rapid, ci și cu tehnologii noi. **Este foarte normal ca populația să fie reticentă la astfel de schimbări, să aibă întrebări și să caute răspunsuri.**

Campanii anterioare anti-vaccinare

În ultimii ani campaniile anti-vaccinare s-au propagat puternic inclusiv în România, ducând la o încredere generală scăzută în vaccinuri pentru un număr tot mai mare de oameni. La acest lucru contribuie și uitarea efectelor pozitive ale vaccinurilor, care au dus la eradicarea anumitor boli, creând un fals sentiment de siguranță.

CE ROL POT AVEA ONG-URILE ÎN SPRIJINIREA CAMPANIEI DE VACCINARE?

Rolul societății civile

Sprijinirea informării corecte și derularea de campanii de advocacy

Combaterea mesajelor de tip fake news sau a conspirațiilor la nivelul comunității în care activează

Facilitarea dialogului cu privire la vaccin în rândul grupurilor vulnerabile unde ONG-ul poate avea deja “punți de încredere” construite

Oferirea de spații pentru centrele de vaccinare sau informare referitoare la vaccin (acolo unde este cazul)

Advocacy – Ce promovează societatea civilă internațională?

La nivel mondial ONG-urile lucrează deja în mod activ pentru a-și coordona pozițiile de advocacy, împreună cu Organizația Mondială a Sănătății, dar și cu actori privați. Astfel, există rețeaua globală **Pandemic Action Network**, care reunește zeci de ONG-uri internaționale, și **Gavi – The Vaccine Alliance**, o organizație internațională ce aduce împreună actori guvernamentali și non-guvernamentali la nivel global.

Ce poziții de advocacy sunt susținute?

- Dezvoltarea și distribuția de vaccinuri pentru un acces echitabil și voluntar pentru toată populația
- Oferirea vaccinului în mod gratuit pentru întreaga populație
- Militarea împotriva stocării vaccinului de către țările mai bogate în detrimentul celor mai puțin dezvoltate
- Sprijinirea programului COVAX al OMS prin care peste 2 miliarde de persoane pot primi acces la vaccin într-un mod echitabil, în special în țările în curs de dezvoltare sau subdezvoltate
- Lucrul direct în comunități pentru a demonta mituri și pentru a promova informarea corectă

Ce facem dacă nu suntem organizație medicală?

Acest ghid se adresează în special (dar nu exclusiv) organizațiilor non-medicale. Rolurile pe care le propunem celor care doresc să sprijine campania de vaccinare pot fi adaptate conform nevoilor și contextului fiecărei organizații în parte. Poate fi un singur rol sau pot fi toate 4.

Este important de reținut că implicarea în acest proces nu înseamnă că aceasta devine o prioritate majoră a organizației sau o schimbare a domeniului de activitate. Dimpotrivă, este vorba mai degrabă de o implicare punctuală într-o problemă majoră cu care se confruntă comunitatea, proporțional cu resursele și contextul de implicare al organizației, acolo unde și cum are sens.

CE AR PUTEA FACE ONG-URILE PENTRU A SPRIJINI CAMPANIA DE VACCINARE?

Promovarea informării corecte în interiorul organizației

Primul pas valabil pentru orice organizație este să se asigure că angajații, voluntarii, membrii Consiliului Director și/sau colaboratorii direcți au acces la informații corecte cu privire la vaccinare, atât din punct de vedere personal, dar și pentru a putea la rândul lor să transmită informații corecte în comunitate (dacă este cazul).

Ce se poate face?

- Organizarea de workshop-uri online interne, eventual cu participarea unor medici din comunitate;
- Facilitarea dialogului intern pe tema vaccinului cu angajații și voluntarii organizației (ex. impărtășirea opiniilor, adresarea nelămuririlor), asigurând un ***safe space*** în acest sens;
- Conectarea celor din organizație cu surse medicale din comunitate și, unde e cazul, programarea la vaccinare a angajaților sau oferire de sprijin în acest sens;

Este deosebit de important ca atunci când în organizație sunt persoane care propagă teorii ale conspirației sau refuză vaccinarea să existe o abordare incluzivă și nu una discriminatorie

Facilitarea dialogului în rândul comunității, mai ales în rândul grupurilor vulnerabile

Deseori organizațiile implicate direct în comunitate au un nivel ridicat de încredere din partea beneficiarilor, creând astfel premizele necesare pentru ca organizația să faciliteze un dialog referitor la vaccinare, în special atunci când vorbim de grupuri vulnerabile.

Ce se poate face?

- Publicarea pe rețelele online a unor mesaje prin care se anunță vaccinarea liderilor organizației, inclusiv a celor informali (ex. lucrători comunitari care beneficiază de o largă încredere în rândul beneficiarilor). Se poate anunța și faptul că persoanele în cauză se vor vaccina atunci când vor avea posibilitatea. Preferabil este ca aceste anunțuri să fie făcute direct de persoanele în cauză și ulterior sharuite pe canalele organizației.

- Crearea de „safe spaces” (spații sigure de discuție) fizice sau virtuale unde beneficiarii ONG-ului, mai ales cei din categorii vulnerabile, pot discuta deschis despre vaccinare și pot primi răspunsuri corecte cu privire la acestea.

- Implicarea personalului medical sau asociat din comunitate în activitățile de informare referitoare la vaccinare derulate de către organizație;

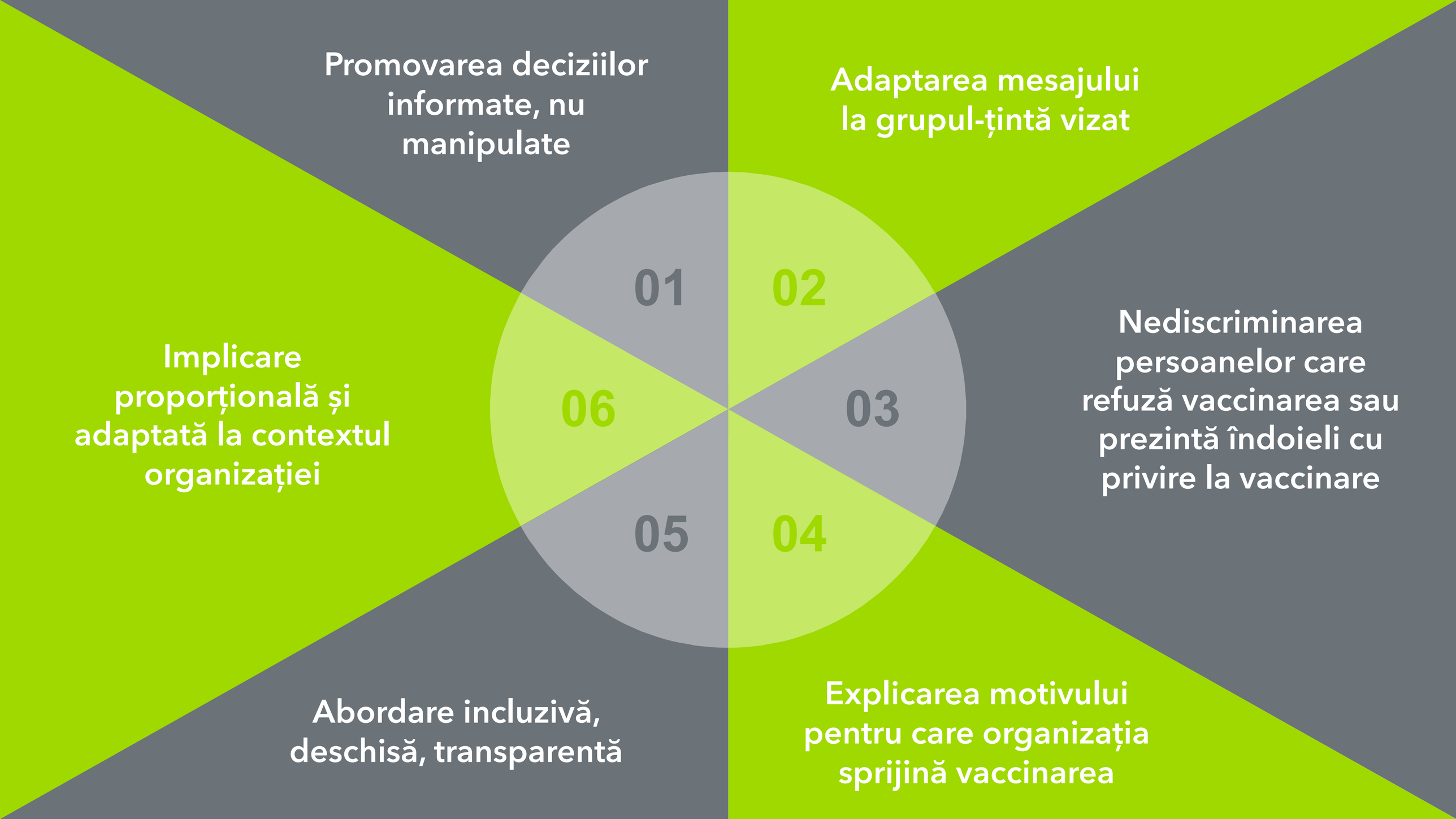
Lucrul în rețea și sprijinirea eventualelor campanii ale societății civile referitoare la vaccinare

Parteneriatele cross-sectoriale pot avea ca de obicei un impact deosebit de ridicat, inclusiv în cazul campaniei de vaccinare. De asemenea, dacă sau când vor exista diverse campanii ale societății civile de promovare a informării corecte sau de combatere a fenomenelor de tip fake news, sprijinirea acestora poate aduce un beneficiu major comunității.

Ce se poate face?

- Susținerea formală sau informală a diverselor campanii lansate de către societatea civilă în raport cu campania de vaccinare, atunci când organizația rezonează cu mesajele respective.
- Combaterea știrilor false și a teoriilor conspirației din comunitate, atunci când acestea interferează sau ajung în zona de activitate a organizației;
- Promovarea pe canelele de social media ale organizației a unor mesaje ocazionale de informare corectă asupra vaccinării;

LA CE AR TREBUI SĂ FIE ATENTE ONG-URILE ÎN TIMPUL CAMPANIEI DE VACCINARE?

Promovarea deciziilor informate, nu manipulate
01
Adaptarea mesajului la grupul-țintă vizat
02
Nediscriminarea persoanelor care refuză vaccinarea sau prezintă îndoieli cu privire la vaccinare
03
Explicarea motivului pentru care organizația sprijină vaccinarea
04
Abordare incluzivă, deschisă, transparentă
05
Implicare proporțională și adaptată la contextul organizației
06

Cum putem răspunde unor întrebări frecvente?

Cei din organizație sunt îngrijorați de reacțiile adverse și contraindicații. Ce putem face?

Reacțiile adverse pot apărea în cazul oricărui vaccin și a oricărui medicament, inclusiv în cazul vaccinurilor anti-covid. Acest lucru nu trebuie negat sau ignorat, este o potențială realitate, chiar dacă un procent relativ mic vor avea reacții adverse (de regulă foarte ușoare). Este important ca orice decizie medicală individuală să fie luată împreună cu medicul de familie sau de specialitate, iar ONG-ul poate încuraja această abordare. Medicul de familie sau de specialitate poate de asemenea să ofere răspunsuri la orice alte întrebări sau nelămuriri legate de vaccin și reacțiile potențiale.

Cum putem avea o abordare incluzivă?

Cel mai important aspect aici este legat de acceptarea faptului că oricine are dreptul să aibă întrebări și să primească răspunsuri legate de vaccinare. Este foarte important ca acest aspect să fie încurajat și nu condamnat, cu atât mai puțin discriminat. Acolo unde este cazul, pot fi aplicate metodologii de tip “safe space”, unde orice întrebare și îngrijorare este binevenită și adresată, dacă este posibil, fie pe loc, fie ulterior cu sprijinul unor cadre medicale. De asemenea, la nivelul politicilor interne ale organizației este recomandată aprobarea unor recomandări cu privire la non-discriminarea colegilor și beneficiarilor care refuză vaccinarea sau care exprimă îndoieli legate de vaccinare. Dialogul incluziv va duce de cele mai multe ori la rezultate pozitive spre deosebire de crearea unor situații conflictuale sau de excluziune.

Ar trebui să oferim noi informații despre vaccin?

Organizațiile non-medicale nu ar trebui să ofere informații primare despre vaccin, ci să faciliteze accesul la informațiile din surse avizate sau să preia aceste informații și să le ofere mai departe, în mod direct sau adaptat la grupul-țintă. Este foarte important să nu existe o interpretare proprie care poate fi falsă (inclusiv parțial sau prin omisiune) și poate ridica gradul de confuzie în rândul comunității sau organizației.

LINK-URI OFICIALE ȘI SURSE

Platforma națională de informare asupra vaccinării COVID-19

Link: www.vaccinare-covid.gov.ro

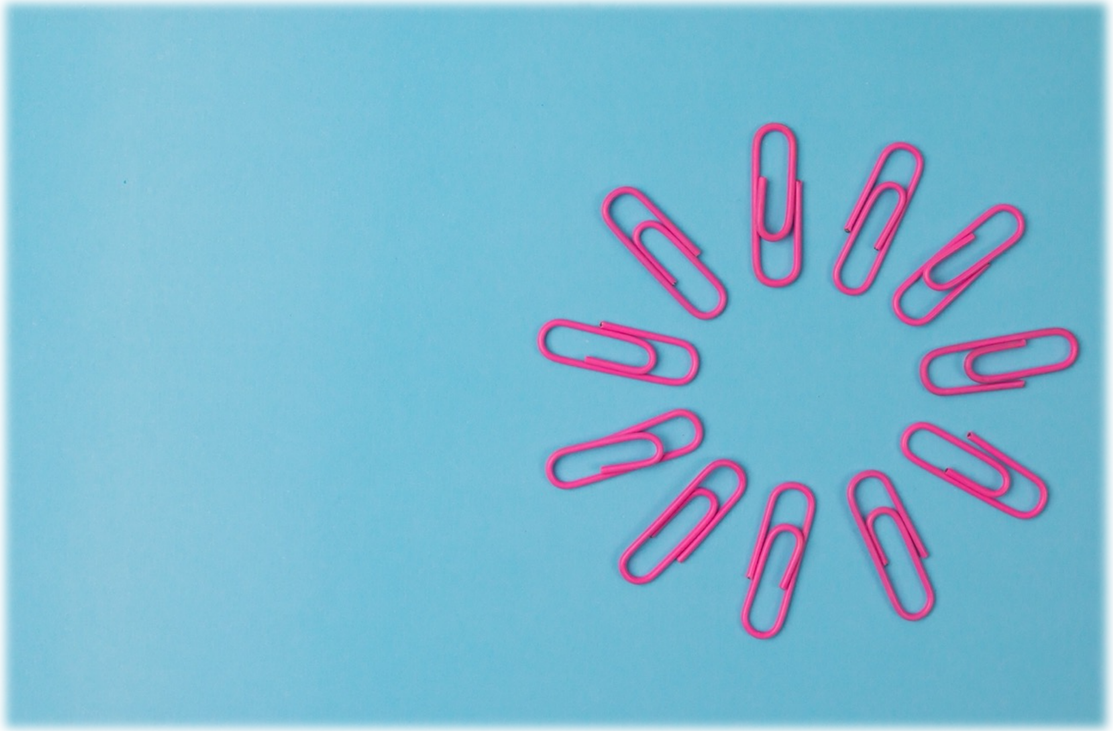
Raportarea reacțiilor adverse ale vaccinului

Link: www.anm.ro/medicamente-de-uz-uman/farmacovigilenta/raportarea-reactiilor-adverse-suspectate-vaccin-covid-19

Mythbusters WHO

Clarificarea miturilor false legate de COVID-19 și vaccinare de către Organizația Mondială a Sănătății

Link: www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters

Informații pentru profesioniști medicali

Platforma oficială de educare pentru vaccinul Pfizer-BioNtech

Link: www.comirnatyeducation.ro

Surse

- https://www.comirnatyeducation.ro/reactii-adverse-si-eficacitate
- https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_ro
- https://vaccinare-covid.gov.ro/resurse/intrebari-si-raspunsuri/
- https://www.gavi.org
- https://pandemicactionnetwork.org
- https://www.ema.europa.eu/en
- https://vaccinare-covid.gov.ro/wp-content/uploads/2020/12/Strategia-vaccinare-02-12-2020-CL-FINAL-cu-COVID-19-tabel-2_CUPRINS-UPDATE-1.pdf
- https://www.medicover.ro/covid/vaccin/
- https://www.reginamaria.ro/articole-medicale/tot-ce-trebuie-sa-stii-despre-vaccinarea-anti-covid-19
- http://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2015/06/10-mituri-despre-vaccinare-revizuit.pdf

Notă

Recomandările din acest ghid sunt strict cu titlu informativ, sunt neoficiale și vor trebui tratate ca atare. Asociația Young Initiative nu își asumă răspunderea pentru modul în care aceste recomandări sunt sau nu puse în aplicare. Vă rugăm să urmăriți permanent recomandările și instrucțiunile autorităților referitoare la campania de vaccinare.

Platforma națională de informare despre vaccinarea COVID-19: www.vaccinare-covid.gov.ro

Mulțumim

younginitiative.org

management-ong.ro

Parteneri

Copyright 2021. Toate drepturile rezervate.

* Centrul pentru Managementul Organizațiilor Nonprofit este un program al Asociației Young Initiative.